

הא'י חור

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלחה ולשמירה על חיילנו במלחמה להחזרת החטופים בריאים ושלמים ולרפואת הפצועים

נושא השבוע: כשרות דגים(ו)

ההפטרה: "דברי ירמיהו" (ירמיה א')

יז' טבת תשפ"ה 1560 (שנה ל')

פרשת שמינו

"וַיֹּאמֶר אֵל בְּנוֹתָיו וַאֲיוֹ כִּמְהָ זֶה עֲזַבְתָּן אֶת הָאִישׁ קְרָאֵן לוֹ וַיֹּאכֵל לֶחֶם" (ב, כ)

גזרו חז"ל על לחמו של הגוי שלא יאכל ממנו היהודי וזה נקרא "פת עכו"ם". משום בנותיהן- שמתוך אכילה משותפת מלחמו של הגוי יבוא להתחתן עם בתו, ונמצא לזה סמך בפרשתנו וזה שאמר יתרו: "קראן לו ויאכל לחם". מפרש רש"י: שמא ישא אחת מכם, וכן היה שנאמר: "ויואל משה לשבת את האיש ויתן את ציפורתו בתו למשה". (אור החמה בשם כנסת הגדולה)

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲסוּרָה זֶה וַאֲרָאָה אֶת הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַזֶּה" (ג, א)

נאמר במדרש (שמות רבה ג, א): אמר רבי יוחנן, חמש פסיעות פסע משה באותה שעה. אמר רבי שמעון בן לקיש: הפך פניו והביט ואז אירע הכל: הבורא יתברך הטיל עליו את השליחות והחל תהליך הגאולה. מבהיל לחשוב, מה היה לו לא להתקרב, אילו לא הסב ראשו! כמה גאולות פרטיות מפסיד האדם, בגלל שאינו מתקרב ואינו מתעניין בשיעור תורה, שכן כיצד ידע איך לקיים את ההלכות כשבת, כשרות... שיקרבוהו אל הבורא. בעניין זה פירש רש"י: "אסורה נא"- אזוז מכאן להתקרב לשם. אין יהודי יכול לעמוד "כאן" ולהתקרב "לשם", אי אפשר ליהנות משני העולמות וככל שאדם סר "מכאן" הוא מתקרב "לשם"- לרוחניות ולקדושה.

ימי השוככים

שוככים הם ר"ת של שמות הפרשות: שמות, וארא, בא, בשלח, יתרו, משפטים. וימים אלה מסוגלים כמו חודש אלול ועשרת ימי תשובה להועיל כנגד כל הצרות שבאות על האדם, ולכן יש שעושים בימים אלו תענית דיבור וקוראים ג' פעמים תהילים בלי הפסק עם וידוי הגדול וחוזרים בתשובה, ונחשב כאילו התענו משבת לשבת ונחשב ל- 65,600 תעניות. והסיבה שקוראים תהילים דווקא כיוון שמסוגל להועיל כנגד כל הצרות הבאות על האדם. וימים אלה מסוגלים לתיקון הברית לפי שפרשות אלו עוסקות בירידת בני ישראל למצרים כדי לתקן את חטא הברית של אדם הראשון. ויש שמלווים את תענית הדיבור גם בצום, מכל מקום אברכים ותלמידי חכמים עדיף שיתענו תענית דיבור אך לא יבטלו מסדר לימודם כדי לקרא תהילים, כי אין לך עדיף יותר מלימוד הגמרא וההלכה. (ילקוט יוסף)

כוחן של דמעות

מעשה שהיה

אני בן 14, מאז שהייתי ילד בגן נחשבתי לגבוה וחזק מבין הילדים, וכשהגעתי לכיתה א' נראיתי גדול יותר מהילדים בכיתה ד'. יום אחד כשישיחקתי תופסת החלקתי והתנגשתי בגדר האבן, קיבלתי מכה חזקה והתחלתי לבכות, כמה ילדים מכיתות גבוהות התאספו מסביבי ואחד מהם אמר: "תפסיק לבכות אתה ילד קטן? לא מתאים לך", הוא אומנם התכוון להרגיע אותי אך במציאות זה פגע בי, וכי באמת זה מה

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב *לא לעיין בזמן תפילה* שקיעה 5:02-5:07 * סוף זמן ק"ש 8:44-8:43

כניסת שבת: 4:42 יציאת שבת: 5:34 יציאת ש"ס ר"ת: 6:06

שחושבים עלי, שאני ילד קטן? כנראה משום שנראיתי גדול כל כך שכחו שאני בסה"כ ילד קטן בכיתה א'. גם בשכונה הביטו עלי הילדים בתימהון כשבכיתי וזה גרם לי להפסיק לבכות, משהו בתוכי אמר לי: "אסור לך לבכות, זו בושה, יצחקו עליך, תברח למקום חשוך, העיקר שלא יראו אותך בוכה". הקושי האמיתי היה להתאפק בכיתה בין החברים כשמישהו פגע או הכה או כשקיבלתי מכה... היום אני יודע שהבעיה האמיתית הייתה דווקא "ההצלחה" להפסיק לבכות, חשתי על בשרי את המועקה, כמו קומקום שלא נותנים לאדים שלו לפרוץ החוצה וכך הפכתי לילד סגור ומופנם שלא משחק אם אחרים, כדי להימנע מעימותים ומריבות עם ילדים. בתחום הלימודי, הייתי צריך להתאמץ מאוד, מה שהיה מובן לילדי הכיתה במשפט אחד היה מובן לי רק לאחר כמה הסברים, כל חיי התאמצתי ואבי הצמיד לי חברותא לאחר הלימודים. כך גדלתי והתבגרתי, הגעתי לכיתה ח' השלב שלפני הישיבות הקטנות, כך שממש צריכים להצטיין בחומר וזה הלחיץ אותי וגרם לי להקשיב פחות, איכשהו עברתי את השנה מקרטע ואז ניגשנו למבחנים בישיבות הקטנות. היה לי חשוב להתקבל לישיבה טובה, אך לפי המבטים של המחנך וחברי הבנתי שמוטב שלא אשמיע את הרצון שלי. הלכתי להבחן בישיבות שונות ולא התקבלתי לאף אחת כי מרוב פחד הייתי נאלם דום ושוכח הכול. היו אלה ימים קשים עבורי, פחד גדול מילא אותי, הרגשתי צורך לבכות אבל לא ידעתי איך עושים זאת והתפוצצתי מבפנים, ואז עלה בי רעיון, אמרתי להורי שאני הולך להבחן בישיבה שכה חלמתי להתקבל אליה ואפילו למבחן לא שלחו אותי, ראיתי את מבט החמלה בעיניהם וידעתי מה הם רוצים לומר אך במקום זאת אמר אבי: "לא נרשמם למבחן", "אתם מרשים לי לנסות?" שאלתי במבט מתחנן. אתה יכול לעשות כרצונך רק שלא תתאכזב". נסעתי לישיבה, פניתי בהיסוס למזכירות וביקשתי לדבר עם ראש הישיבה, "קבעת פגישה?" שאל המזכיר, "לא", "אתה מעוניין להבחן?" "בערך" השבתי, "אין בערך, או שנבחנים או לא, ראש הישיבה אינו נפגש עם ילדים" אמר. חשתי את הדבר ההוא עולה ממעמקי הבטן אל הגרון, "אני חושב שאתה מחכה בחינם" הנהנתי בזהירות מרגיש שהבכי עומד לפרוץ החוצה. ואז בדיוק נכנס ראש הישיבה "מה קורה אם הטפסים?" שאל את המזכיר "רגע.. מי נבחן.. הילד הזה?" שאל, "אני לא יודע את שמו הוא ביקש להיפגש..." אמר המזכיר. ראש הישיבה הביט בי וסימן לי להיכנס למשרדו "מה שמך?" השבתי לו, "היכן למדת?" אמרתי גם כן, "ולשם מה אתה מעוניין להיפגש איתי?" "אני... אני רוצה ללמוד בישיבה" השבתי בקול חנוק, "אז מדוע לא באת לבחינה?" ואז פרץ ממני בכי שלא בכיתי כמותו מאז היותי בכיתה א', בכיתי על עתידי ועל ילדותי ועל כל המאמצים והכישלונות שהיו מנת חלקי, אמרתי לו שאולי אני מצטיין אבל תמיד ניסיתי להיות בחור טוב, שאיני עצלן והשאיפות שלי הן להיות תלמיד חכם, ושוב פרצתי בבכי שלא יכולתי להפסיק. הוא ישב מחייך והמתין שאירגע קצת והחל לספר לי סיפור: "היה זה לפני 50 שנה, לזוג חקלאים בצפון נולד בן יחיד, הם לא היו דתיים, רק בחגים באים לבית הכנסת, בנם למד בבית ספר לא דתי, הוא לא ידע חומש או תפילה ואפילו לא "שמע ישראל" ואז הוא הגיע לגיל 12.5, ואביו אמר לו שהוא צריך להתכונן לבר מצווה שלו ושילם לחזן בית הכנסת שילמדו "...ותכנים לו קצת אידישקייט, שיהיה יהודי טוב", הוסיף. בפגישה הראשונה הוא התחיל לשאול את הנער שאלות: "כמה מצוות יש? שמע ישראל ה' אלוהינו..." והנער לא ידע להמשיך את הפסוק. "למה אתה כאן?" "כדי שתכין אותי לבר מצווה", "ומה זה בר מצווה?" "מה פירוש, כל החברים שלי חוגגים זאת..." "על מה חגיגה? ולמה לא בגיל 12? מעניין אותך לדעת?" "דווקא כן", השיב הנער והוא החל להסביר לו את פירוש המילים "בר מצווה" ועל החיוב בקיום המצוות מגיל 13... "אפשר לחגוג בר מצווה מבלי להכיר את המצוות?", "לא נראה לי". הוא החל ללמדו את המצוות העיקריות: שמירת שבת, ברכות,

תפילין, נטילת ידיים, כיבוד אב ואם, לימוד תורה... וכך במשך חצי שנה למד לקיים מצוות ואפילו התחיל ללמוד משנה וקצת גמרא, ואז חגג את בר המצווה. התחולל בו שינוי עצום, הוא ידע שכעת הוא חייב לקיים את כל המצוות ולהישמר מעבירות, הוא התייעץ עם החזן שהמליץ לו להיכנס לשיבה, "אני תורם לאיזו ישיבה בפתח תקווה, "אור ישראל", לך שם ותלמד בה", אך הוא לא ידע כי זו אחת הישיבות הטובות ביותר וקשה להתקבל אליה. לאחר שקיבל את הסכמת הוריו הם הגיעו לשיבה, נכנסו למשרד וביקשו לדבר עם המנהל. המזכיר הביט בהם המום הסתכל על הנער שהיה לבוש במכנסיים ירוקים וחולצה צהובה, נועל סנדלים וכיפה כחולה לראשו ולא ידע אם לצחוק או לבכות. הם נכנסו למנהל שהחל להסביר: "תיראו זו בעיה..", "רגע אולי תן להסביר" ביקש הנער, "אתה זה שמקבל כאן?", "לא ראש הישיבה אחראי לרישום", "איפה ראש הישיבה?", בדיוק אז נכנס ראש הישיבה לחדר, הרב נימן צוק"ל "אפשר לעזור?" שאל. "ההורים הללו רוצים שנקבל את בנם לשיבה", "שהנער יכנס אלי אני אבחן אותו". הוא נכנס "איפה אתם אוזנים?", "איזו גמרא למדתם", "אני מגיע מבית ספר שלא לומדים בו גמרא" "ומשנה?", "גם לא", "מה כן?" "מסכת אבות, תנ"ך" הרב הבין את העניין לאשורו ואמר: "חסרות לך ידיעות רבות, אני חושב שתכשל פה", הנער הביט בו והתחיל לבכות "כבוד הרב, ההורים שלי לא כל כך דתיים והם עשו מאמץ להגיע למרכז כי הפצתי בהם, אם אנו חוזרים אני אצטרך להיכנס לתיכון אצלנו ויהיה לי קשה מאוד כי קיבלתי על עצמי עול תורה ומצוות ואני רוצה להיות יהודי טוב, אני יודע שאני לא מתאים כל כך אבל יש לי רצון יותר מכל בחורי הישיבה שלך, אני רק צריך משהו שיעזור לי, אמנם אין לי ידיעות אבל יש לי רצון". והוא בכה ללא הפסק, "אני אשאיר אותך לחודש ניסיון ואח"כ נראה", אמר ראש הישיבה ויצא מהחדר והודיע למנהל המופתע "התקבל לניסיון", "הרב בחן אותו?" שאל מופתע "כן ומבחינתי הוא הצליח במבחן", הנער נפרד מהוריו והחל ללמוד בישיבה וכך בעזרת אברכים והכשרון שחננו הקב"ה עבר את תקופת הניסיון. לימים ששאל את ראש הישיבה מדוע אמר שעבר את המבחן, בשעה שלא ידע דבר הוא השיב: "בשבילי עברת את מבחן הרצון, דע לך שבכתיב מגיע מתוך נקודת הצער העמוקה של האדם, נקודת הבכי שלך היתה כשאמרתי "אני רוצה להיות יהודי טוב, אני לא רוצה להיות במקום שלא אוכל לקיים בו מצוות", בכזה ילד אני נותן אמון משום שהכשרון יכול להשיג הכל, כל מה שצריך הוא הרצון". וכך תוך שנה הוא הדביק את הפער והצליח בלימודיו, הוא היה כהן של הרב נימן שליווה אותו עד נישואיו, אחר כך הוא הקים ישיבה והבטיח לעצמו שאם יגיע אליו כזה נער שהרצון שלו יהיה כזה הוא יקבלו גם אם עדיין לא מגיע לו... אני הוא אותו נער שבכה בגלל רצונו ללמוד תורה ואני מקבל אותך לשיבה שלי. הוא ניגב את דמעותיו ואמר: "המצוות הללו יקרות לי מאוד, דמעותיו של ילד שרוצה להיות בן תורה, אין אלו דמעות רגילות, אלה הן דמעות של מלאכים".

(גיבורים שלנו)

הלכות בדיקת דגים [ו]

פינת ההלכה

פירוט הדגים ודרכי בדיקתם

❖ דג ברמונדי \ נסיכה אסיטית

תאורו ומאפייניו: הגידול הטבעי שלו בנהרות בדרום מזרח אסיה, צפון אוסטרליה במים מתוקים. דגים אלו הופצו לבריכות במדינות שונות במזרח אירופה ועוד. גם בישראל מגדלים דגים אלו בבריכות דגים מליחים.

דרך ניקונו: בחזקת נקי מתולעים וטפילים, כיון שבא מבריכות מטופלות. ודווקא כשקונים מחנות דגים עם הכשר [אפילו רבנות]. ודין זה בין הוא דג חי, קפוא, מעושן וכו'.

❖ דג בר ים ובר פראי

תאורו ומאפייניו: גדל בים הפתוח, בים התיכון, ממשפחת הלברק וידוע גם בשם ג'מבו לברק, דומה בצורתו למשפחת דגי הלברק אבל מרקמו שונה.
הנגיעות- ככל דג ים מאופיין בטפילים על עור הדג ובחלל הראש וכן תולעים בבטן הדג על איבריו הפנימיים.

דרך ניקוי- ככל דג ים צריך את הראש- להסיר או לחילופין לפתוח אותו לשניים ולהוציא את הזימים והאברים הפנימיים ולשטוף היטב, את העור- לקלף או לחילופין לגרד והיטב עם סכין גם במקום שאין קשקשים ולשטוף בזרם חזק. את בטן הדג - לאחר הסרת כל האיברים הפנימיים יש לנקות בפנים עם סכין וגם בצמוד לשדרת הדג ולשטוף תחת זרם מים חזק, ולהתבונן שלא נותרו ציסטה או כיסים של טפיל בחלל הבטן וא"כ יש להסירו.
ודין ניקוי זו אפילו אם קונים את הדג מחנות דגים עם הכשר מהודר לענייני תולעים בדגים.

❖ דג ברבוניה/ דג בינתון/ אדמירל פס צהוב/ מולית פסים/ מולית אדומה/ סולטן אברהים

תאורו ומאפייניו: דגי הברבוניה הם דגי ים קטנים שאורכם נע בין 10-15 ס"מ, הם נמצאים בימות רבים בעולם.
הנגיעות- ככל דג ים מאופיין לעיתים בטפילים על עור הדג ובחלל הראש וכן לעיתים תולעים בבטן הדג באיבריו הפנימיים.

דרך ניקוי- * דג טרי שלם - ככל דג ים צריך את הראש- להסיר, בעור- להתבונן חזותית ובעיקר באזור הסנפירים, צידי הבטן התחתונים ובאזור הצוואר והזנב ובמידה ורואים סימן אדום זהו סימן לטפיל שחדר לתוכו ולכן יש לחטט אחריו עד עומק חצי ס"מ ולהוציאו. לגבי טפילים שעל העור [בלא חדרה פנימה] - אפשר לקלף את העור או לחילופין לגרד היטב עם סכין גם במקום שאין קשקשים ולשטוף בזרם חזק. לגבי בטן הדג - לאחר הסרת כל האיברים הפנימיים יש לנקות בפנים עם סכין וגם בצמוד לשדרת הדג ולשטוף תחת זרם מים חזק, ולהתבונן שלא נותרו ציסטה או כיסים של טפיל בחלל הבטן וא"כ יש להסירו.
***פילה קפוא (יבוא)-** בחזקת נקי מתולעים ואינו צריך בדיקה.

❖ דג נסיכת הנילוס

תאורו ומאפייניו- דג זה גדל במים מתוקים וחי באגמים במצרים ובאפריקה ולארץ מגיע מאגם ויקטוריה שנמצא בקניה ואוגנדה.
דרך ניקוי- נקי מתולעים וטפילים ואינו צריך בדיקה.

❖ דג טונה

תאורו ומאפייניו- הטונה היא הגדולה שבדגי המאכל הכשרים, גופה מאורך ומוצק, גבה כחול וגחונה כסוף, זנבה מסתיים בסנפיר שצורתו סהרוני. אורכו עשוי להגיע ל- 3 מטר, ומשקלו עשוי להיות עד 500 ק"ג (חצי טון!) הטונה נחשבת לשחינית המעולה שבדגים ומהירות שחייתה מגיע ל- 40-80 ק"מ לשעה. היא ניזונה בעיקר מדגים, ודגים אותה במקומות שונים בעולם. השימוש העיקרי ביותר בתעשיית הדגים העולמית בטונה היא לצורך תעשיית השימורים בסין שהיא היצואנית מס' 1 בעולם בשימוש בדג זה. ולהלן סוגיה: טונה זהובה (ילאפין), טונה כחולה דרומית/צפונית (בלופין), טונה אטונס (סקיפ ג'ק), טונה אלבקור, טונה עננית (בג'אי) ועוד.
דרך ניקוי:

שימורים/פילה/ חתיכות מעושנות : בחזקת נקי מתולעים.

אי"ה יתקיים שיעור לציבור הרחב באשדוד סיפורו האישי של ברק ניקסון על נס ההצלה בטבח בשמחת תורה, ביום חמישי כג' טבת ב- 8:15 בערב בב"כ מאור הרשב"י רח' שלמה בן יוסף אזור ו' עזרת הנשים פתוחה *

העלון מוקדש לעילוי נשמת אליהו בן ורד אסנת שהשבת פקודת שנתו

טל': 08-8644452 אתר העלון: alonhaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com